

HELSESTASJON FOR UNGDOM – ÅRSRAPPORT 2015

Helsetjeneste for elever i videregående skoler

1.0 Målgruppe

Tjenesten er for all ungdom som bor i Stavanger mellom 16 og opp til 20 år. Dessuten er den for alle elever i de videregående skolene i Stavanger. Dette omfatter omtrent 7500 ungdommer.

Helsetjenesten for de videregående skoler omfatter 16 videregående skoler inkludert tre filialer henholdsvis på Hinna, Bergeland og Bjergsted. Disse skolene er Bergeland, Godalen, Stavanger Katedralskole, St. Svithun, St. Olav, Hetland, Uldal / Wang, Steinerskolen, Møllehagen skolesenter, Stavanger Offshore Tekniske, Rogaland Sjøaspirantskole, Stavanger Mediegymnas AS og Jåttå. De fleste skoler har helsesøster som tar imot elever ute i skolene.

I tillegg får Solborg Folkehøgskole, ISS (International School of Stavanger), Den Britiske skole, Johannes læringscenter og Sonans privatgymnas tjenester i form av informasjon og helseopplysningsoppdrag ute i skolen. Helsesøster har kontortid på Johannes læringscenter hver uke.

1.2 Overordnet mål

Øke ungdommens helsebevissthet og motivere ungdom til å utvikle en helsefremmende livsstil.

1.3 Beskrivelse

Tjenesten skal drive;

- Helsestasjon for ungdom
- Skolehelsetjeneste for videregående skoler
- Helseundersøkelser og rådgivning
- Forebyggende psykososialt arbeid
- Opplysningsvirksomhet og veiledning individuelt og i grupper
- Undervisning i skolene
- Kurs for ungdom i mestring av depresjon

1.4 Rammer

Tjenesten har 10 ansatte, tre leger som arbeider på timebasis og syv helsesøstre (inkludert leder) som arbeider fra 50 % til 100 % stilling. Dette utgjør 6,3 årsverk.

2.0 Organisering av tjenesten

Helsestasjonen for ungdom ligger under virksomheten Ungdom og Fritid i Stavanger kommune. Tjenesten er organisert som en felles helsestasjon for alle elever på videregående skoler og ungdom som bor i Stavanger mellom 16 år og opp til 20 år. Helsestasjonen har åpent tirsdag, onsdag og torsdag fra klokken 11 til 17. Helsestasjon for ungdom har også åpent i alle skolens ferier.

Det er først og fremst ungdom selv som tar initiativet til å oppsøke helsestasjonen og som definerer sitt behov for hjelp og støtte. Dessuten blir elever henvist fra skolene via rådgiver/lærer samt andre instanser. Helsestasjonen er et lavterskeltilbud hvor ungdom kan droppe innom eller ha en fast timeavtale. Det er både elever, lærlinger, studenter, ungdom under oppfølgingstjenesten, i jobb eller arbeidsledige, som benytter tjenesten.

Helsesøster har kontortid med åpen dør på 11 av de videregående skoler, fra 2 timer til to dager i uken. Vi ønsker mer kontortid ute i skolene dersom nye ressurser tilføres tjenesten. Nasjonal minstenorm viser at en helsesøster i 100 % stilling kan følge opp 800 elever i en videregående skole. En nylig publisert landsdekkende kartlegging av helsesøsterbemanning i videregående skoler viser at Rogaland fylke har laveste helsesøsterdekning i forhold til anbefalte normtall fra Helsedirektoratet (*Forskning nr. 4, 2015; 10:352 -360 doi:10.4220/sykepleienf.2015.55977*).

2.1 Presenterte oppsøkningsårsaker

Det er utført **5.701** konsultasjon i 2015 (5.489 i 2014). Psykisk helse, med utvidede samtaler, utgjør 730 konsultasjoner. Den vanligste oppsøkningsårsaken på helsestasjonen er seksuell helse. Ute i skolene er personlige problemer eller bekymring i forhold til skole, hjem og venner det elevene kommer for. Det er utført 1481 klamydiatester hvor 11,8 % var positive (1273 klamydia tester der 14,2 % positive i 2014)

Grunner for å ta kontakt har vært råd og veiledning om seksuell helse som prevensjon, graviditet, seksuelt overførbare sykdommer og seksuell orientering. Andre presenterte oppsøkningsgrunner har vært om seksuelle overgrep, vold og spørsmål om tvangsekteskap.

Andre årsaker til kontakt er stressproblematikk som søvnvansker, muskelspenninger, dårlig kosthold og humørsvingninger. Samlivsproblemer, familievansker som skilsmisse/konflikter, rus, psykisk helse, ensomhet og dårlig økonomi er andre grunner for å ta kontakt. Ungdom har oppsøkt helsestasjonen når det gjelder dårlig selvbilde, mobbing, forstyrret forhold til mat/kropp. Angst og depresjon er den vanligste oppsøkningsårsak når det gjelder psykisk helse. Mange av disse plagene fører blant annet til konsentrasjonsvansker i skolen og nedsatt trivsel i hverdagen.

De fleste unge har god helse og livskvalitet. Allikevel rapporteres det om en økning av psykiske problemer, flere er inaktive og sliter med overvekt, og det er utfordringer knyttet til seksuell helse og rus, ensomhet og et bekymringsfullt høyt frafall i videregående skoler. Dette er utviklingstrekk som gir samfunnet nye utfordringer. Tilhørighet er en grunnleggende faktor for den enkeltes helse og trivsel. Den er et viktig grunnlag for mening med tilværelsen og det sier oss noe om hvor vi har vår plass og hvem som skal følge oss gjennom livet.

Trygghet skapes gjennom forutsigbarhet i hverdagen, bekreftelse på egen verd og tilhørighet til de nærmeste. Tjenesten er sentral i folkehelsearbeidet, hvor ungdommens evne til å ta i bruk egne ressurser er en viktig faktor i personlig utvikling og i det å fremme god helse. (*Rapport om helsestasjon og skolehelsetjenesten, NSF 2015*).

Helsestasjonen mottar fast veiledning fra Ungdoms psykiatrisk poliklinikk en gang i måneden.

2.2 Henvisninger

Det er henvist 457 ungdom til private og offentlige instanser (348 i 2014). Andre henvisningsinstanser er Oppfølgingstjenesten, K 46, SMSO senter mot seksuelle overgrep, Helsestasjonenes familiesenter, Amatheia, Behandlingsteamet Tepstad & Kvam og Kompasset. Ungdom er også rekruttert til sorggrupper og grupper med ungdom som pårørende i forhold til rus.

Fordeling henvisningsinstanser;	
Fastlegene	230
Legespesialist	8
Psykiatrisk poliklinikk; BUPA + TIPS + Sola DPS	12
PPT (Pedagogisk psykologisk tjeneste i Fylkeskommunene)	47
Poliklinikk seksuelt overførbare sykdommer, SUS	78
Gynekologisk poliklinikk, SUS	16
Legevakt og livskrisehjelp	12
Uteseksjonen	25
Bakgården	6
Kommune psykolog	5
Andre	18

3.0 Aktivitet i skolene

Det er etablert samarbeid med Metropolis med felles informasjon til alle elevene i 10 klasse. Egen spørreundersøkelse med gode tilbakemeldinger fra elevene her er gjennomført. Det er utført helseopplysning om stresshåndtering og psykisk helse som bidrag til miljøarbeidet i skolene, samt informasjon om seksualitet og handlingskompetanse i seksuelle situasjoner og relasjoner. Tema rus og psykisk helse er det også undervist om. Det er gjennomført 95 helseopplysningsoppdrag ute i skolene til 5137 elever (93 oppdrag til 4897 elever i 2014).

I følge § 2.3 i *Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjon og skolehelsetjenesten* skal tjenesten samarbeide med skolen om tiltak som fremmer godt lærings- og arbeidsmiljø for elevene, både fysisk og psykososialt.

Tema	Antall elever	Antall oppdrag
Besøk 10 klassinger	1380	27
Psykisk helse	1500	41
Seksuell helse	542	12
Rus og helse	95	3
Prosjekt voldtekt m/politiet	1620	12

Helsesøster har informert om tjenestetilbudet til alle de nye elevene i 1 vgs. Dette er gjort i samarbeid med rådgiver og PPT på skolene. Når elever får besøk av helsesøster, deles det ut visittkort til alle om tjenesten. Samtidig informerer helsesøster om oppsøkningsårsaker og viser til eksempler fra hverdagen hvor ungdom kan kjenne seg igjen. Det oppfordres til at de tar kontakt så tidlig som mulig dersom de ønsker å snakke med oss også om personlige problemer eller bekymringer. Helsesøster deltar på tverrfaglige møter i skolen

I tillegg har helsestasjonen hatt helseopplysning for grupper på helsestasjonen. Dette er elever som går på tilrettelagt opplæring, EMBO som er barneverninstitusjoner for enslige mindreårige flyktninger, elever fra Johannes Læringscenter, Den Britiske skole og ungdom med ulike minoritetsbakgrunn. Disse har besøkt helsestasjonen og deltatt i undervisning om seksuell helse eller psykisk helse.

4.0 Vakttelefon

Fra 2014 ble det opprettet egen vakttelefon som stadig er i bruk, med anrop et par ganger daglig. Det var 328 som tok kontakt i 2014. Mens det i 2015 er en økning på 536 som har tatt kontakt. De fleste som ringer oss er ungdommer med spørsmål om seksuell helse. Men også ungdom med spørsmål om psykisk helse bruker vakttelefonen. Mange får timeavtale på helsestasjonen og en del blir henvist til andre. De andre som har benyttet vakttelefonen er ulike hjelpeinstanser, ansatte på videregående skoler som eksempelvis klassekontakt og rådgiver samt noen foreldre.

Antall Anrop	Ungdom	Andre	Foreldre	Fysisk helse	Psykisk helse	Seksuell helse	Henvist andre	Gitt time
536	442	72	18	14	57	328	79	256

5.0 Avtale inngås mellom de videregående skolene og kommunenes skolehelsetjeneste

Opplæringsutvalget ved Fylkesrådmannen har behandlet en sak om økt personalinnsats innen skolehelsetjenesten i de videregående skoler. I vedtaket er det fremlagt en mal som utgangspunkt for inngåelse av en skriftlig avtale med vertskommunene for skoleåret 2015 – 2016. Det er nå 5 skoler som har inngått en slik avtale.

Her står det hvor mange arbeidstimer skolehelsetjenesten utfører på skolene og hvilke oppgaver helsesøster deltar i. Dette gjelder kontortid i skolen, informasjon/foredrag i klasse/grupper, møter med rådgivere, kontaktlærer og eventuell andre berørte parter. Andre oppgaver er samarbeid med den fylkeskommunale PP- tjenesten og bistå skolens ledelse med råd innen områder knyttet til skolehelsetjenesten. Helseledelsen sin stillingsnorm ligger betydelig høyere når det gjelder antall elever i forhold til helsesøsterstillinger på de videregående skolene i Stavanger kommune. Håper dette kan gi mer ressurser til skolehelsetjenesten i tiden fremover.

Stavanger 14. januar 2016

Ingrid Andreassen

Leder